

KYNOLOGIN KYNÄSTÄ – marraskuu 2022

Juha Herttuainen

Suruviesti

Viime kuun alussa saimme tiedon, jonka mukaan ystävämme, palveluskoirakokeiden ylituomari **Allan Aula**, oli nukkunut pois. Hän menehtyi pitkäaikaiseen sairauteen 73-vuotiaana. Allan oli mukana opaskoiratoiminnassa yli 30 vuotta. Hän oli erittäin arvostettu koetuomari, peesari, opaskoirakokeiden ja -leirien järjestäjä - aina valmis osallistumaan opaskoiratapahtumiin.

Olin puhelinyhteydessä Allaniin muutama päivä ennen hänen kuolemaansa. Kuulumisten ohessa hän kertoi lopun olevan lähellä. Meidän suomalaisten lisäksi Allania jäivät kaipaamaan myös latvialaiset. Allan vieraili vuosittain koetuomarin ja peesarin ominaisuudessa Latviassa. Hän myös teki käyttöönottokatselmukset kouluttamillemme opaskoirille lähes kymmenen vuoden ajan.

Palvelukoirayhdistys TEODORS esittää syvät surunvalittelut Allanin perheelle ja erityisesti Pohjois-Suomen opaskoiraväelle. Allan oli hieno kaveri.

Mitä nyt, Latvia?

Kuka tekee opas- ja muiden vammaiskoirien käyttöönottokatselmukset jatkossa? Allan oli kaukaa viisas kehottaessaan jo muutama vuosi sitten Palvelukoirayhdistys TEODORSIA nimeämään varahenkilön katselmusten suorittajaksi silloin kun hän on mahdollisesti estynyt. Latviassahan ei ole palveluskoirakokeita, mutta sen sijaan virkakoirien kokeita on runsaasti. Latvialaiset koirapoliisit käyvät kokeissa myös ulkomailla. Muutaman virkakoiranäytöksen seurattuaamme olimme vakuuttuneita, että siellä osataan kouluttaa koiria. Latvialaiset koiraihmiset ovat hyvin ystävällisiä, mikä on perusvaatimus kouluttajalle myös Suomessa.

Pohdimme Allanin kanssa varakatselmusasiaa ja päädyimme noin kolme vuotta sitten esittämään poliisimajuri **Egils Vinogradovsia** katselmuksetekijäoppilaaksi. Egils on Latvian Poliisikoira-koulun eläkkeellä oleva johtaja. Eläkehomminaan hän tekee maan metsästyksen ja kalastuksen valvontaa. Hän on toiminut myös peesarina Latviassa koko vuonna 2012 alkaneen opaskoirien koulutustoiminnan ajan. Egils suoritti ensimmäistä kertaa itsenäisesti osuutensa katselmuksista kuluneena syksynä. Ennen sitä hän kulki katselmuksissa ja leireillä Allanin opissa. Egils täytti osaltaan itsenäisesti myös katselmuslomakkeet. Lomakkeiden perusteella miehet kävivät tapahtumat läpi, samalla antaen palautteet koirakoille välittömästi.

Katselmus on jännä juttu koirakolle ja kouluttajallekin

Sotasokeat olivat yhteistyökursseilla mestareita pelottelemaan ensimmäistä opaskoiraa hakevia sokeita ”inssijolla”. Silloin *Mäkkylän* aikaan katselmuksia suorittivat palveluskoirakoetuumarit. Kaikkihan sen inssiajon selvittivät ja olo oli helpottunut kurssin päättyessä. Myöhemmin nämä ”noviisit” sitten huomasivat, että eivät ne sotasokeat mitään tyhjänpuhujia olleet, vaan ikään kuin ”autokoulun opettajia” koirankäytössä. Onhan autokoulun lopussakin vielä inssiajo ja siinä onnistumisen jälkeen seuraa helpotus.

Jotenkin kaipaamaan noita vanhoja aikoja inssiajoineen. Viimeinen opaskoirien katselmus sinänsä taisi olla Opaskoirakoulun eläkkeellä oleva johtaja **Jarmo Huhkio**. Jarmo oli luonteeltaan kouluttajan perusvaatimukset täyttävä ja hän laukaisi koirankäyttäjän jännityksen hetkessä. Koirankoulutuskin oli verissä perintönä rajavartiolaitoksen töistä aikaisemmassa elämässä.

Todellisuudessa opaskoirakon toimivuudesta käyttöönottokatselmuksessa vastaa kunkin opaskoiria tuottavan yksikön johtava kouluttaja. Hän ei saa päästää inssiajooon henkilöitä, joiden edistymisen koirankäytön oppimisessa on puutteellista. Siis inssi ja johtava kouluttaja -yhdistelmä on paras tekemään katselmuksen. Koiran kouluttaja tai johtava kouluttaja toimisi liikkeenohjaajana ja esimerkiksi joku arvovaltainen koira-alan veteraani tai eläkkeellä oleva näkövammaisten kuntouttaja voisi olla ulkopuolinen katselmuksen suorittaja. Ihan, niin kuin Allan ja jompikumpi Latvian kouluttajista on meillä toiminut.